

Romano hangos

10.

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE

ROČNÍK 11 • ČÍSLO 10 • VYŠLO 30. ČERVNA 2009

zprávy

PRAHA – Posledního rozloučení se zesnulým zpěvákem Waldemarem Matuškou na pražském Žofíně se 18. 6. zúčastnilo asi 15 000 jeho fanoušků. Po Matuškově smrti se objevily spekulace, že jeho otec byl Rom, primáš cimbálky. Tyto spekulace potvrdil i režisér Vojtěch Jasný, který Matušku obsadil do role Zášinka v epopeji Rodáci.

PRAHA – Podle manuálu ministerstva vnitra, které radí obcím, jak postupovat při posuzování žádostí extremistů o pořádání protestních akcí, je třeba rozlišovat, zda za touto akcí není např. den výročí narození významné nacistické osoby atd.

BRNO – V brněnských mateřských školách chybí 700 míst. Měly by být přijímány především děti čtyřleté, což je zvláště důležité pro romské děti s ohledem na jejich připravenost pro školu. Problém by mohlo eliminovat zřizování firemních školek. Žádná taková zatím v Brně ani okolí neexistuje.

PRAHA – Podle policistů se konalo od loňského února jedenáct koncertů, které organizovala desítky nedávno zatčených neonacistů. Oslavovali na nich nacistické vůdce a veterány SS. Všichni patří k Národnímu odporu nebo DS. Jsou to Martin Franěk, Lukáš Rod, Robert Furch, Pavel Karasz, Pavel Blinky, Milan Adámek, Michal Moravec, Jan Pinkas, Jan Pohl a Vilém Farkač.

DOBŘÁ VODA – Sdružení Český západ, které sedmým rokem působí v romské komunitě v Dobré Vodě u Toužimi, chce rozšířit společenské centrum. Pořádá proto tzv. Knoflíkovou sbírku. Řekla to Eva Hauneroová, mluvčí Českého západu. Sběrka bude probíhat až do 10. května 2012. Více na www.cesky-zapad.cz.

O korunku Miss Roma Praha 2009 soutěžila překvapivě také romská modrooká blondýna

Finalistky soutěže Miss Roma Praha 2009 s Richardem Samkem a Dianou Kobzanovou. Foto: Aleš Vachovský, Romea

PRAHA – Nejkrásnější romskou dívkou z Prahy se 12. června stala dvaadvacetiletá mediální poradkyně Tereza Zámková, která v soutěži Miss Roma Praha 2009 nasbírala nejvíce hlasů. Na stupně vítězů v Kulturním domě Vltavská na Praze 7 přitom stanula i přírodní blondýna s modrými očima.

Krása vystudovala psychologii a marketing, ve kterém se uchytila jako mediální poradkyně. Titul 1. vicemiss připadl dvacetileté Tereze Vasilové, u které to na první pohled může vypadat, že se do této soutěže dostala omylem – má totiž blond vlasy a modré oči. „Jsem Romka a tak se tím chlubím dvakrát tolik. Ukazuju, že Romky nejsou jen snědé, ale že jsou mezi nimi i blondýny s modrými očima,“ uvedla hrdě krása, jež za svůj vzhled vděčí otci, který patří k maďarským Romům. Třetí nejkrásnější pražskou Romkou pro letošní rok je pak patnáctiletá studentka Judita Gatyášová.

Pokračování na str. 5

Záplavy postihly moravské Romy

NOVÝ JIČÍN – Povodně na Moravě koncem června způsobily škody i některým romským rodinám z Žiliny u Nového Jičína. Místní Romové utrpěli traumatizující zážitek stejně jako ostatní postižení. S hrůzou vzpomínají na záchranu životů vlastních, svých dětí a blízkých.

„Špatně se mi o tom hovoří, když máte početnou rodinu a nevíte koho dříve zachránit. Beton odletěl jako kdybyste hodil sirkou,“ uvedla Naděжда Kačová. „Do svého bytu se nemohu vrátit, musím počkat na písemné vyjádření statika. Obávám

se sesuvu půdy a tím i narušení nemovitosti,“ podotkla. Nyní bydlí s manželem a deseti dětmi v náhradním ubytování.

Na nečinnost hasičů a policie si stěžuje Pavel Spáčil. „Na pomoc nám hasiči ani policajti nepřijeli, volali jsme jim a řekli nám, že se musíme postarat o sebe sami. Někteří utekli ještě když byla voda po kolena. Pak ale voda stoupla a už se nedalo projít dveřmi. Pomohl nám až Milan Kotlár a dva Češi. Já jsem jim podával děti,“ sdělil Spáčil. Obdobnou zkušenost s neochotou hasičů popisuje i další Romka.

Naopak nejvíce postižený Milan Kotlár s rodinou, jež má kompletně zničený byt, chválí pomoc jak hasičů, tak i policie. Děkoval za pomoc bytovému i sociálnímu odboru města Nový Jičín. „Najednou vzbouřila voda, já měl až po pás vodu v baráku. Děti stačily vyběhnout na schodiště v mezipatře. Já, manželka a ještě dvě děti jsme zůstali v bytě. Tím návalem vody nešly otevřít vchodové dveře, byli jsme prakticky uvězněni. U domu byla voda skoro u parapetu.“ popisoval Kotlár. Pak pomáhal s vynášením dětí a sousedů. (www.romea.cz)

z obsahu

Návrat české ultrapravice

Více o ní politolog Jan Rataj
strana 3

Neplacení výživného

Rozebírá právnička Ludmila Krátká
strana 3

Katarína Klamková

Rozhovor s šéfkou IQ Roma servis
strana 5

O letech a Hodoníně

Podrobnosti k úpravě pietních míst
strana 7

Mirek Konečný: S rapem jsem začal kvůli pocitům

Mladý, talentovaný kluk, který umí vyjádřit své pocity, má mnoho krásných vlastností, žije ze dne na den a užívá si jeho každou hodinu, minutu, sekundu. Život bez hudby by podle něj ztratil význam. Když rapuje, cítí se být sám sebou, rap jde přímo z něho. Dělá to, v čem si věří. Říká, že jednou by se hudbou chtěl žít. Představuje se zhruba dva roky, sám o sobě říká, že je zábavný, tvrdohlavý, urážlivý. Studuje druhý ročník na Mendelově střední škole v Novém Jičíně, obor obchodník.

Co studuješ? A baví tě ten obor?
Studuji na obchodníka a je to docela pohoda.

Jak jsi prožíval svoje dětství? Čím jsi chtěl být jako dítě?

Mé dětství bylo poměrně radostné. Tak radostné, že už si ani nepamatuju, čím jsem chtěl být, asi se to pořád střídalo mezi kosmonautem a kovbojem.

Co tví rodiče, měli nějaký konkrétní záměr, co bys měl dělat? Vybírali ti školu a kecali ti do všeho?

Tak napůl, já jsem neměl žádnou jasnou představu, tak jsem skončil tady.

Máš nějaké sourozence? Jaký k sobě máte vztah?

Mám sestru, popsat náš vztah by bylo trochu složitější.

Kdy jsi přišel na to, že začneš rapovat? Odkud se to v tobě vzalo? To přišlo nějak tak náhodně, prostě samo sebou.

Řekla bych, že sis uskutečňoval své sny. Nebo ne? Je tvým snem stát na prknech slávy a užívat velkého aplausu a vítězství? Nebo sníš o něčem jiném? Prozrad', co je tvůj sen? Čeho bys chtěl v životě dosáhnout?

Ne, ne, mám daleko klidnější sny, rapem pouze ventiluju to, co mám v hlavě.

Kde bereš inspiraci, když začneš rapovat?

Tak různě, jak kdy, zažívám toho tolik, že inspirace je vždycky dost.

V jednom rozhovoru uvádíš, že rap je tvůj život, nemůžeš bez něho být. Myslíš si, že jednou změníš názor? A začneš se věnovat nebo dělat úplně jiné věci v životě, když právě nastanou? Pevně v to doufám.

Co vlastně děláš, když zrovna někde nerapuješ?

Vím, že tomu zrovna u mě nebudeš věřit, ale učím se.

Pokračování na str. 6

zaznamenali jsme

NOVÝ JIČÍN – Severní Morava se vzpamatovává po ničivých povodních, které ji v minulých dnech zasáhly. V Žilině u Nového Jičína se v těžké situaci nachází i šest romských rodin. Pátek 26. června Romové strávili v místní škole. „*Celé odpoledne jsem večera přijímala zoufalé telefonáty Veroniky Kačové ze Žiliny u Nového Jičína, jedné z nejvíce postižených oblastí současných povodní,*“ uvedla Švidrnochová. V místní škole je umístěno asi sedmdesát Romů.

BRNO – Hospodářská krize se projevila na zaměstnávání Romů. Při hledání nové práce narážejí častěji než dřív na to, že je firma kvůli barvě jejich pleti odmítne. Vyplývá to ze zkušeností brněnské organizace IQ Roma servis. Dva roky už podnikům, které na původ svých zaměstnanců ani uchazečů o práci nehledí, uděluje známku Ethnic Friendly zaměstnavatel.

KOLÍN – V Kolíně vzniklo Hnutí za efektivní řešení problematiky nepřizpůsobivých obyvatel (HERPNO). Jako občanské sdružení ho založili svolavatelé únorové protiromské demonstrace, kvůli které přijel do Kolína ministr Kocáb. Oznamil to jeden z představitelů HERPNO, student politikologie Pavel Vaníček.

PRAHA – Ve vězeňských volebních okrscích Ostrov, Valdice, Všehrdy, Plzeň-Bory a Bělušice získala Dělnická strana při volbách do Evropského parlamentu v průměru více než 14 %. Paradoxní přitom je, že k prioritám DS patří mj. zpřísnění podmínek režimu ve věznicích, zavedení trestu smrti apod.

LITVÍNŮV – Na plotě dopravního podniku v Litvínově bude viset pamětní deska na památku zabitého skinheada Miloše Reha. Reha byl v roce 1999 nalezen s těžkými bodnými ranami v těle a v nemocnici zemřel. Pachatelé byli dopadeni a odsouzeni k desetiletému žaláři. Litvínovský starosta Daniel Volák uvedl, že město nemá námitky proti umístění desky, pokud nebude obsahovat symboly nacismu.

PRAHA – Jen asi třetina romských dětí v ČR mluví romsky. Další třetina nemluví, ale rozumí. Ukázal to první výzkum znalostí romštiny u dětí, který provedli romisté z Filozofické fakulty UK. Navštívili 60 škol ve 35 městech a 12 krajích, celkem asi 1 000 žáků. Vedoucí výzkumného týmu Jan Červenka řekl, že čekali ještě horší výsledky. Musel však konstatovat, že probíhá jazyková asimilace a romština celkově upadá.

PRAHA – Sněmovna Parlamentu schválila antidiskriminační zákon a prolomila tak roční veto prezidenta Klause. Pro hlasovalo 118 poslanců, o přijetí usilovali zejména poslanci ČSSD. Připomínáme, že přijetí tohoto zákona bylo jednou z podmínek pro vstup ČR do EU.

PRAHA – Dovoz levné pracovní síly se vymkl kontrole státu. Přiznal to Tomáš Haišman, ředitel odboru azylové a migrační politiky ministerstva vnitra. Zahraniční dělníci jsou v českých továrnách vykořisťováni, agentury jim kradou výplaty a na zahraničních ambasádách dokonce kve-
te korupce.

PRAHA – Nejvyšší správní soud v těchto dnech vydal rozhodnutí o zrušení Romské občanské iniciativy (ROI). V době svého vzniku měla ROI jistou podporu, v období 1990–92 její poslanci zvolení na kandidátkách Občanského fóra zasedali v Parlamentu. O vznik ROI se zasloužil Emil Ščuka. Dodal jí důvěryhodnosti, kterou však v dalších letech nedokázal udržet, a ROI strádala, až posléze fakticky zanikla. Nyní se to rozhodnutím soudu stalo i právně. O ROI uvedeme v příštím RH podrobnější informaci Karla Holomka, jejího spoluzakladatele.

VÍTKOV – Dvouletá Natálka se zotavuje z následků dubnového útoku žhářů na dům romské rodiny ve Vítkově. Podle její matky Anny Sivákové jí ustoupily teploty a lékaři úspěšně bojují i s infekcí. Náhradní bydlení rodina stále hledá, podle Sivákové lidé nechťjí bydlet vedle napadené rodiny.

MOST – Devětatřicetiletý Vilém Matěj, který se dostavil k hlavnímu líčení u mosteckého soudu, čelí obžalobě z výtržnictví, násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci a z hanobení národa, rasy a přesvědčení. O jedenáct let mladší Miroslav Sinu se podle státní zástupkyně dopustil výtržnictví a násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci. Pokud je soud uzná vinnými, hrozí oběma až dvouletý trest. Loni v říjnu podle obžaloby v litvínovském sídlišti Janov vulgárně nadávali, uráželi a vyhrožovali násilím členům hlídek takzvaných ochranných sborů krajně pravicové Dělnické strany (DS).

(kh, pp, av)

Blahopřání Davidu Beňákovi i ČSSD

David Beňák, vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví Úřadu městské části Praha 14 (Černý Most, Hostavice, Kyje, Hloubětín) a nový předseda odborné komise ČSSD pro záležitosti Romů, byl 15. června zvolen městskou nominací na konferenci v Praze na 23. místo kandidátky ČSSD do Poslanecké sněmovny. Blahopřejeme!

Petr Uhl

Jiloro oslavilo své desáté výročí

ŠTERNBERK – Sdružení Jiloro při Charitě Šternberk oslavilo 13. června 2009 desáté výročí od svého založení. Posláním Jiloro je podpora a pomoc sociálně vyloučeným romským a sociálně slabým rodinám s dětmi do sedmi let.

Oslava probíhala ve farních sálech ve Šternberku. V rámci programu vystoupil taneční a hudební soubor z Olomouce Amare ternore pod vedením Jiřiny Somsiové. Dále Centrum pro rodinu, děti a mládež z Moravského Berouna řízený paní Kráčmarovou a také naše děti z Jilora, které se pochlubily dramatiza-

cí pohádky O Šípkové Růžence. Připravená videoprojekce o realizaci projektu za deset let působení Jilora ve Šternberku byla příjemným zpestřením této oslavy. Co mělo největší ohlas? Diskotéka a občerstvení pro hosty s účinkujícími a také poděkování ředitelky dlouholetým pracovnícím Květě Barešové a Boženně Gazdíkové.

Jiloro za deset let svého trvání dokázalo smysluplnost v individuální péči o romské děti, a proto si přejeme ještě mnoho spokojených dětských úsměvů v prostředí Jilora – srdíčka.

Text a foto: Alena Charouzová

Olomoucké SRNM má fotbalovou pobočku už deset let

OLOMOUC – V hanácké metropoli má pobočka SRNM Olomouc svoji fotbalovou jedenáctku. Naši chlapi se v sestavě střídají, celkově fotbalisté SRNM trénují a účastní se zápasů už deset let. Letos ukončili sezonu několika úspěšnými zápasy. Nyní hrají i za Chvalkovice. Ve fotbalovém družstvu hrají Petr Ščuka, Lukáš Ščuka, Mário Richter, Zdeněk Šandor, Zdeněk Kováč a Patrik Suchý.

Jiřina Somsiová

Na seminář pěstounských rodin přišly jenom tři Romky

Dana Teinitzer-Šarköziová s Madalenou Joao, účastníci reality show.

Foto: Jindřich Keprt

BRNO – Dne 22. června se v Brně konal seminář Sdružení pěstounských rodin nazvaný O Stefan phenel. Z osmdesáti přihlášených účastníků přijeli všichni. Eva Pilátová z Dětského centra Brno byla mezi prvními.

Když si prohlédla list Romano hangos, byla velice překvapená, že nějaké takové noviny vůbec v Brně existují. Sdělila, že určitě zváží předplatné tři kusů pro její kojenecký a dětský ústav. Účastníci semináře přijeli hlavně ze severní a jižní Moravy. Zúčastnila se např. Věra Doláková a Karolína Štenzlová z Fondu ohrožených dětí. Lektorkou prvního semináře byla etnomuzikoložka romského původu

Petra Margita Gelbartová, adoptivní matka dvou romských dětí. Na úvod byl k shlédnutí film Pohřeb ruských Romů. Po ukončení tohoto krátkého snímku se lektorka zeptala: „*Kdy je den Romů?*“ V sále, kde se seminář konal, bylo najednou ti-
cho. V místnosti sedělo asi 45 dospělých účastníků, nikdo z nich nedokázal na tuhle otázku odpovědět, což je velice smutné.

Škoda, že se semináře mimo mě zúčastnily pouze dvě Romky. Tou první byla Jana Horváthová a dále asistentka z fary ve Valašském Meziříčí. Akce zahrnovala diskusi, zpěv romských písní, tanec i volnou zábavu.

Dana Teinitzer-Šarköziová

Krize, Romové a brněnská média

BRNO – Hospodářská krize omezuje dotační programy, doléhá i na redakce a vydavatelství a dál „zeštíhluje“ brněnské mediální prostředí. List Romano hangos (RH), jehož čas je vyměřen prozatím do prosince 2009, přišel nedávno naráz o několik příbuzných, blízkých i vzdálených.

Prvním je Politika, dříve Proglas. S tímto konzervativně-neoliberálním časopisem ve službách ODS měl společné jen celostátní působnost, úzce vymezenou, specifickou čtenářskou obec a redakci umístěnou v Brně. Měsíčník Politika-Proglas vytrvale kritizoval západoevropské modely multikulturní spo-

Foto: Jana Vejplachová

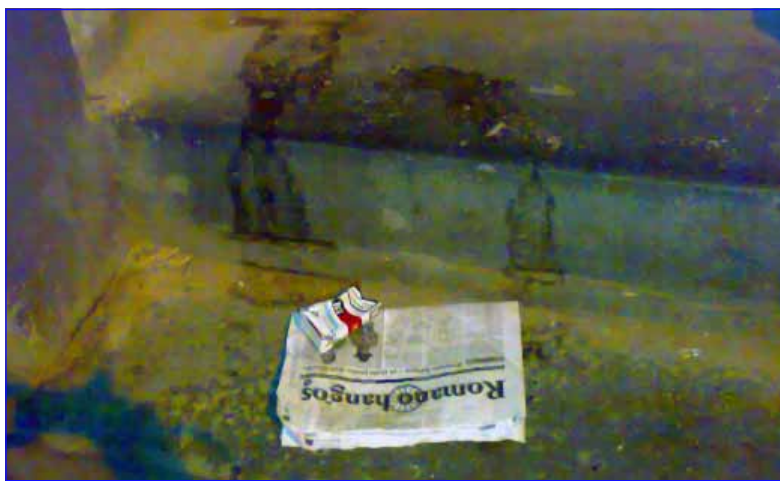

Foto: Jana Vejplachová

lečnosti a pojetí lidských práv. Na přelomu roku zveřejnil obsáhlý rozhovor s plzeňskými kulturními antropology Jakoubkem a Budilovou. Nyní už funguje jen v okleštěné internetové verzi.

Jihomoravská hospodářská agentura přestala vydávat Brněnský Metropolitan (BM), který jako radniční měsíčník informoval mj. o akcích magistrátu Brna zaměřených na Romy. BM začne znovu vycházet údajně v září 2009, už s novým vydavatelem.

V Brně sídlila také část redakce Jakubem Patočkou utvářených Literárních novin (LtN), zveřej-

ňujících úvahy a polemiky k romské tematice. LtN začátkem roku koupila nepřímo ČSSD, v květnu je však prodala Miroslavu Pavlovi z bavorského koncernu Vltava-Labe-Press. Redakce LtN změnu nepřijala a ukončila činnost, dopisovatelem „Pavlových“, kompletně do Prahy přenesených LtN, se stal někdejší redaktor RH Roman Křištof.

Naproti tomu se v Brně začal zdarma rozdávat nový celostátní týdeník Sedmička, v jehož zpravodajské části jižní Moravu a Jihlavsko pokrývá bývalý redaktor a fotograf RH Jiří Salík Sláma. (pp)

Návraty české krajní pravice

Neofašisté a neonacisté budují svá autoritářská a antisemitská hnutí z národně a konzervativněji orientované mládeže, která ponechána sama sobě prožívá generační a hodnotovou frustraci ze životního stylu dnešní neoliberální společnosti. Využili uprázdňeného místa po rozpadu nekomerčních aktivit pro volný čas mládeže, její přirozené touhy po generačním seskupování a solidaritě zájmů a přínáležitosti, jejich sklonů k entuziasmu a jednoduše pří-

močarému radikalismu. Namlouvají této mládeži pod přitažlivými hesly kamarádství, cti, věrnosti, že je elitou, angažovaným výkvětem národa či rasy, který splní své svaté poslání, které se neobejde bez krve.

Antisemitští náčelníci na sobě pracují, studují například podle svých informací politologii, religionistiku, jazyky, rétorické kurzy, bojová umění, rozvíjí příslušně zaměřené zahraniční kontakty a pobyty, hledají překladatele antisemitské literatury ze západních jazyků a slovenštiny pro školení na vzdělávacích a výcvikových kempch a pro tvorbu materiálů určených žákům základních a středních škol. Jejich úsilí o výchovu v duchu pevného řádu a „idealistického fanatismu a zášti“ napomáhá dnes řada faktorů: ztráta národního povědomí spjatého s demokratickými a humánními hodnotami, postmoderní relativizace hodnot, kdy každý názor je pravdou, zastínění vnímání humanitních věd mediální propagandou iracionality, pověr,

prožitkového experimentu a násilí, neschopností se v internetové záplavě informací orientovat a rozlišovat objektivní text od pomluvy a falsifikace, hlad a poptávka po jiných hrdinnějších ikonách, než jsou ty, které jsou předkládány – tj. obecně neužitečné, uměle mediálně vytvořené, celebrity a reklamní konzumní vzory pro mládež v plytkém stylu „in a cool“.

Antisemitismus není menšinový názor, který bychom snad měli tolerovat, a celý neblahý cyklus bez ohledu na historické zkušenosti nechť opakovat. Slovy Arnošta Lustiga: „*Je to rakovina, která ničí duše svých nositelů.*“ Důsledně a bez prodlevy vyřčené NE může se stát také i pro jejich možné další souvěrec mantinelem s léčebnými účinky.

Jan Rataj

Vyšlo jako součást publikace Dopady holocaustu na českou a slovenskou společnost ve druhé polovině 20. století. První pražský seminář. Spolek akademiků – Židů. Praha 2008.

S Američany o tom, jak se účinně vypořádat s ultrapravicí v ČR

PRAHA – Na velvyslanectví USA uspořádala chargé d'affaires Mary Thompson-Jones debatu u kulatého stolu. Na setkání vedle sebe zasedly takové autority, jako veřejný ochránce lidských práv Otakar Motejl, ministr vnitra Martin Pecina a ministr pro lidská práva Michael Kocáb.

Tedy lidé, v jejichž pracovních povinnostech je činit konkrétní kroky k eliminaci tohoto negativního jevu nebo vytvářet právní názor na pochybení, kterých se mohou zástupci zodpovědných institucí v tomto boji dopouštět.

V panelovém vystoupení těchto osobností jsme však neshledali žádný evidentně průkazný krok, který by se s tímto nebezpečím dostatečně efektivně vypořádával. Bylo však při tom poukázáno na spoustu doprovodných okolností, které tento jev provázejí.

Represe k řešení problému nestačí

Zaznělo, že represe a administrativní opatření představují jen jeden ze způsobů, kterými se dá bojovat proti neonacismu a rasismu. Zaznělo, že jde o způsob nejméně účinný. Ministr Pecina nás ujistil, že vši vehemencí, které je schopen, tento trend bude na svém ministerstvu prosazovat.

Veřejný ochránce práv však upozornil na fakt, vyplývající ze statistických údajů jeho úřadu, kterým je malý počet stížností, které by dokumentovaly porušování lidských práv objevujících se v souvislosti se střety ultrapravice. Zmínil také odškodnění Romů, kteří byli nuceni se ukrývat před odsunem do koncentračních táborů, a chyby, které při tomto procesu svými nepřesnostmi způsobily romské organizace, kte-

ré žadatelům o odškodnění pomáhaly.

Ministr Kocáb upozornil na nesprávné používání termínu „extremismus“, protože do něj pak spadají i anarchisté, komunistická mládež a některé osoby, které vyslovují extrémní názory, rozhodně však nepředstavují takové nebezpečí pro společnost, jako ultrapravicový extremismus spojený s neonacismem a rasismem namířeným proti Romům. Tento názor byl později precizován a potvrzen z publika jedním z expertů na tuto problematiku.

Hrozí opakování třicátých let?

Teprve Klára Kalibová ze sdružení Tolerance a Karel Čada z Gabal Analytical and Consulting poukázali na podstatu věci, která se nicméně jako červená nit objevovala ve všech pronesených názorech, ať už panelistů či diskutujících, totiž: to, co produkuje neonacistické hordy, může bez větších problémů pro ně probíhat jen ve společnosti, která tyto lidi považuje za obnovitele pořádku a tleská jim. V tomto smyslu Klára Kalibová i Karel Čada vyslovili, na rozdíl od ostatních, skeptický názor a připustili možnost ob-

novy situace podobné té z třicátých let, jak začala v krizi rozvráceném Německu.

Autor tohoto textu tento názor potvrdil na základě svých zkušeností s chováním většiny společnosti vůči nepřítomné paměti národa v případě romského holocaustu a připomněl, že některé zákony přijímané parlamentem se staly jasným a zřejmým institucionálním popíráním romského holocaustu i lidských práv. Tam někde začal zásadní rozkol v nazírání na řešení problematiky soužití a měly na něm podíl i státní orgány a parlament především.

Řešením by mohlo být, aby samy politické strany, přisuzující si roli stran státního aparátu, tuto roli potvrzovaly svými programy, které platí i pro jejich starosty, primátory, poslance, senátory, a aby tyto názory dokázaly prosadit do celospolečenského žití.

Politické strany nadbíhají populistům

Opak je spíše pravdou. Politické strany kopírují nenávisťné ovzduší společnosti a připojují se tak k laciným populistům, jen aby získaly voličské preference. Rovněž neformální autority (jako spisovatelé, herci, muzikanti) jen málo zřetelně podporují prosazování trendu, který už konečně i vláda sama má ve svém programu, byť ho nedokáže dovést do praxe. Pozdě bycha honit, dala by se použít tato parafráze.

Beseda byla součástí výstavy, uspořádané Výborem pro odškodnění romského holocaustu. Doprovázely ji fotografie ze života českých a moravských Romů téměř úplně zlikvidovaných v Osvětimi a jiných koncentračních táborech.

Karel Holomek

komentář

Emigrace nic neřeší

PAVEL PEČÍNKA

Velká iluze. Jinak asi nelze nazvat očekávání, které řada Romů vkládá do možného zákazu neonacistické Dělnické strany, stejně jako do nalezení nového domova daleko za oceánem, u břehů Kanady.

V různé míře fašismem nasáklé strany a bojůvky nerozlučně patří naprosto ke všem zemím s demokratickým politickým systémem stejně jako psi lejna obkroužená bzučícími masáfkami v městském parku plném různobarevných květin. V Dánsku nebo USA je nechají pochodovat s hákovými kříži, jinde je za totéž zavírají, udělují pokuty, ale prakticky nikde nejde dlouhodobě zařídít, aby se po zákazu nevyrojlili z jiného kanálu znovu, nemaskovali svoje názory a nepronikali do vysoké politiky, případně neinspirovali větší strany ke xenofobním postojům. V éře internetu a plurality médií jim prakticky nelze zabránit v mediální prezentaci. Česká policie už delší dobu dává náckům přivonět k sevřenému pěstí, až se znalec ubohosti krajní pravice (detailně k jednotlivým týpkům více www.antifa.cz) někdy ptá, jestli to s nasazením obrněných transportérů a beranidel při vyrážení dveří nepřehání jen kvůli efektu navenek.

Zní to hrozně, ale před nácky, těmi neandrtálského pouličního typu stejně jako těmi uhlaženými toužícími po parlamentu, prakticky nelze utéct, jsou i v Kanadě a Británii. A i tam velká část Romů časem zjistí, že nepatří do hlavního proudu společnosti, a byť na tom budou o něco lépe, stále půjde o periferní postavení.

Byť jsou agresivní výpady české ultrapravice proti Romům bolestné, vlny hysterie a volání po emigraci zachvacující po takových útocích řadu Romů neonacistům jen pomáhají, dávají jim větší sílu než ve skutečnosti mají a poskytují sebevědomí. Neonacisté v Česku rostou, jistě, umí teď lépe zaujmout média, mají víc přátel v Německu a dostanou peníze za volby, stále je ovšem tvoří jen pár desítek schopných organizátorů a několik set pouličních raubířů. Před těmi se neutíká, s nimi se soupeří. Nejen na demonstracích, ale i vlastním životem a prací, aby vyniklo, že to jsou ve skutečnosti oni, kdo tvoří okraj společnosti. Aby byli oslabeni, něco jako podivný folklór určený ke studiu badatelům, když už zde budou s námi pořád.

co na to naše právnička?

Ocitl jsem se v nepříznivé situaci, jsem bez práce a vyřadili mě ze seznamu uchazečů o zaměstnání na pracovním úřadu. Vydlávám si příležitostnými brigádami a mám tak sotva na vlastní obživu, bydlím u rodičů. Mám jednu výživovou povinnost k synovi z předchozího manželství, který žije u své matky, výživné činí 2000 Kč měsíčně. Poslední dobou však platím výživné nepravidelně. Hrozí mi trestní stíhání? Za jakých podmínek?

Pokud rodiče nezletilého dítěte spolu nežijí, upraví soud jejich výživovou povinnost nebo schválí jejich dohodu o výši výživného. Řízení o výchově a výživě nezletilého může soud zahájit i bez návrhu, tedy i v případě, že o projednání nepožádá některý z rodičů. V rozsudku je pak schválena dohoda rodičů o výchově a výživě nezletilého nebo soud sám v této věci rozhodne. Pravomocný rozsudek o výchově a výživě nezletilého zakládá zpravidla pro jednoho z rodičů povinnost hradit pravidelně měsíčně výživné, které rovněž zpravidla je povinen hradit vždy do určitého dne v měsíci na daný měsíc k rukám osoby, které byl nezletilý svěřen do výchovy. V tomto smyslu se pak mluví o výživovací povinnosti.

Z vašeho dotazu jsem vyrozuměla, že vám byla rozsudkem soudu určena povinnost hradit každý měsíc výživné pro vašeho syna, a to k rukám jeho matky, která o něj pečuje. Rozsudek o výchově a výživě vašeho syna jistě obsahuje i datum, ke kterému má být výživné pravidelně hrazeno. Tuto lhůtu je třeba dodržovat a výživné hradit včas tak, aby byl dodržen termín splatnosti a ve stanovené výši. V opačném případě se vystavujete nebezpečí trestního stíhání pro zanedbání povinné výživy podle ustanovení § 213 trestního zákona.

Tíživá sociální situace povinného není důvodem zániku trestnosti, a soud, i když zjistí, že jste bez zaměstnání a práci si hledáte, je povinen za porušení výživovací povinnosti pachatele odsoudit. Trestnost zanedbání povinné výživy však zaniká, jestliže čin neměl trvale nepříznivých následků a pachatel svou povinnost dodatečně splnil dříve, než soud prvního stupně počal vyhlašovat rozsudek.

Pokud stanovené výživné přesahuje vaše možnosti, je třeba včas podat u opatrovnického soudu návrh na snížení výživného a v návrhu popsat svou nynější situaci a vyhlídky do budoucna, uvést svůj návrh na výši výživného. I nadále až do právní moci rozsudku o snížení výživovací povinnosti však jste povinen hradit výživné v původně stanovené výši, protože i nadále vám hrozí trestní stíhání pro zanedbání povinné výživy.

JUDr. Ludmila Krátká

Autorka je advokátka (AK Příkop 2a, Brno, e-mail: ludmila.kratka@seznam.cz, tel.: 731 479 587).

V druhé půlce června bylo Romano hangos zvědavé na tuto věc:

Co konkrétního by Romům přinesl zákaz neonacistické Dělnické strany?

Jarmila Poláková

Abolvovala obor zasilatelství na průmyslovce v Břeclavi, pracovala ve Svazu Romů v Břeclavi.

Větší klid mezi lidmi, nemuseli by se bát vyjít na ulici, kamkoliv. Vedení státu by ukázalo, že se umí postavit na stranu lidí a nedopustí další potlačování svobody, že se nevrátí to, co zde bylo před válkou.

Janko Horváth-Dóme

Aktivista, publicista, žije v Janově.

Zadostiučinění za všechno, co tato fašistická partaj Romům provedla, za ty pochody Litvinovem. Také varování, že ne- lze beztrestně porušovat platné zákony.

Lucie „Sharrii“ Oračková

Studentka SOŠ managementu a práva v Brně.

Přineslo by to hlavně svobodu Cigánům, konečně by proti nim nikdo nebojoval. Kdežto za současného stavu se Ci- gáni pomalu bojí vycházet ven, aby nedostali od nácků přes hubu.

Milan „Elvis“ Gábor

Zpívá a hraje v přerovské skupině Imperio.

Určitě by bylo dobré, kdyby DS byla zrušena, protože by si její příznivci a jim podobní určitě přestali dovolovat to, co si dovolují dnes. Samozřejmě, že DS by určitě úplně ne- zanikla a nějakým podvodem by utvořila jiné hnutí, které by pokračovalo v práci a politice DS. Bylo by ovšem dobré, kdyby extremisté aspoň za- kusili strach z toho, že mohou být trestáni za svoje činy, které s lidskos- tí nemají nic společného.

Jan Mišurec

Tiskový mluvčí Sdružení obrany spotřebitelů (www.spotre- bitele.info/osos/redakce.php).

Určitě by se občané v tomto státě cítili bezpečněji. V okolí demonstrací DS není moc bezpečno a navíc se jedná o str- nu, která svými výroky porušuje zákon. K tomu není zapotřebí komentář. Strana měla být už dávno zakázána, alespoň by Romové nemuseli ve stra- chu opouštět ČR a hledat domov jinde. Je ostudné pro tuto zemi, že tak musela učinit i novinářka Anna Poláková!

Helena Křištofová

Pracovnice Magistrátu města Brna.

Myslím, že konkrétního vůbec nic. Působení DS je sice nežádoucí, ale mnohem vážnější obavy by v nás mělo vzbuzovat sympatizující veřejné mínění a postoje těch občanů, kteří navenek nemají vlastní názor, ve sku- tečnosti však těmto ideologiím fandí. Spíše než zákaz DS by všem pro- spěla výchova k multikulturnímu myšlení a toleranci.

Erazim Kohák

Filozof a publicista, člen ČSSD a Děti Země.

Dost bylo betonu! Totiž „konkrétně“ je slovo vypůjčené z anglického „concretely“, což znamená hmatatelně, čili „na beton“. Zákon se týká něčeho zásadnějšího. Pokud by prošel, prokázal by připravenost většinové společnosti postavit se jedno- značně proti neonacismu. Zavázal by ji, aby mu nepřihlížela, nýbrž mu účinně bránila. To není beton, ale má to svůj konkrétní ocásek. Hlasová- ní by voličům, včetně romských, jednoznačně ukázalo, koho volit a koho nechat propadnout na směšnou skládku rasismu.

Lucie Obrovská

Právníčka v Lize lidských práv Brno (www.llp.cz).

Liga vždy podporovala co nejširší svobodu slova, svobodu sdružování a shromažďování. Praktiky a symboly jak str- ny Dělnické, tak Národní ale už přesahují hranice, které by v demokratickém zřízení neměly být porušovány. Ani potenciální svobo- da slova nemůže dovolit politické straně, aby otevřeně vyzývala k rasi- mu a rasové nesnášenlivosti – a právě takové postupy DS zaujímá. Zruše- ním této politické strany by došlo alespoň k jednoznačnému odsouzení ta- kovýchto postojů.

Kateřina Jacques

Poslankyně Strany zelených.

Zákaz DS by byl především signálem, že ČR striktně od- mítá veškeré formy xenofobie a rasové nenávisti. Byl by to vzkaz Romům, že není možné je otevřeně diskriminovat a že je společnost konečně bere skutečně vážně. Bohužel k tomu, aby bylo možno DS zakázat, je nezbytné pečlivě připravit veškeré důkazní materi- ály, což pan exministr vnitra naprosto nezvládl. Věřím, že vláda Jana Fis- chera se k problému bude schopna postavit zodpovědněji.

Jiřina Somsiová

Vedoucí pobočky SRNM v Olomouci.

Zákaz Dělnické strany může pomoci tím, že se nenávisť v médiích ve zprávách z mítinků nebude objevovat. Ono to- tiž když se tam o nás vždy s odporem mluví, tak se k tomu přidávají i velmi mladí lidé.

(pp)

Romové a rasismus

Romové představují jednu z neslab- ších menšin, žijících v Čechách. Jsou vnímáni jako národ nepřizpůsobí- vých a v Česku nepotřebných lidí. Jejich práva bývají v mnoha směrech potlačována, Romové se navíc někdy stávají i rukojmími některých poli- tiků a extremistických stran. V po- slední době hlavně Dělnická strana (DS) staví na Romech svůj politický a existenční úspěch. Za tímto účelem vědomě zesměšňuje, ponižuje a ha- nobí romský národ. Zákony jsou na DS krátké a ona lehce získává sym- patie velké části českého národa.

Hlavní cíl DS je už dlouho jas- ný, její tažení směřuje hlavně pro- ti Romům. Odhodlaná a vyzbroje- ná šla „sjednat pořádek“ i na litví- novské sídliště, kde Romové údajně šikanují české obyvatelstvo. Tím- to činem získala masovou podporu mnoha tamních starousedlíků. Tak- to povzbuzena a vědoma si své síly rozhodla se pokračovat dál, a tak si šikovně udělat bezplatnou volební kampan. Zaútočila na Romy v celé zemi, zajistila si tím oblibu a vel- kou slávu. Mnoha lidmi je vníma- ná jako spasitelka českého národa. Její příznivci a sympatizanti se už nemohou dočkat podzimních par- lamentních voleb, aby pro ni moh- li hlasovat. Ale DS má i své české odpůrce, které nazvala bílou špinou. Drží se hesla – kdo nejde s námi, jde proti nám. Takže to, co dnes proží-

vají Romové, zítra můžou prožívat sami Češi.

Popularita DS roste, její řady se rozšiřují. Jako parlamentní strana by byla nebezpečná nejen pro Romy, ale i pro ČR. Domnívám se, že ra- sistickým a nenávistným útokům DS by se nevyhnuli ani Židé, DS by je vyhnala z vládních a posla- neckých křesel. V klidu by nežily ani ostatní menšiny a Romové by se museli vystěhovat z ČR. To je tedy smutná prognóza, no ale konečně by byly Čechy, bílé Čechy a česká rasa, čistá rasa. Bože můj, co teď a co po- tom? Co nás ještě čeká a co nás ne- mine? A co čeká ČR?

S nástupem Topolánkovy vlá- dy pocítili extremisté pevnou půdu pod nohama. Není se co divit, příkla- dem šel sám Jiří Čunek. Celonárod- ně obdivovaný vsetínský starosta se dostal do Parlamentu hlavně po zá- dech Romů. Vystěhoval je totiž dale- ko za město a nechal na pospas osu- du. Krátce nato se Čunek stal jed- nou z nejpoulnějších a nejobdi- vovanějších osobností české politic- ké scény. Vsetínského posla rasismu a anděla se svatozáří obklopovalo mnoho záhadných kauz. Minister- ské křeslo se pod ním třásl, ale on, velký lišák, si ho dokázal lehce zase zpevnit. Začal zase hanobit romský národ. Vláda ho v tom podporovala a média mu zajišťovala slávu u ve- řejnosti. Čunek se tvářil jako velký

pečovatel o Romy, ale ve skutečnosti pro nim vědomě rozsával nenávist.

Až když kruté útoky na Romy začala odsuzovat sama česká spo- lečnost, přihráli si svou polivčičku i odpovědní politici. Podali návrh na zrušení DS, který u soudu ale neu- spěl. Sympatizanti extremistů osla- vovali vítězství. DS nabyla opět na síle a chtěla odvolávat ministra vni- tra. Jenže velká část české společ- nosti odsoudila žhářský útok extre- mistů na Romy a dodala tím vládní garnituře na odvaze. Později Topo- lánková vláda padla a kosa narazila na kámen. Nový premiér Fischer se rozhodl udělat radikální řez a začal extremisty zavírat. Vláda se rozhod- la vystupovat proti rasismu, posílit zákony a opět podává k soudu už od- borně vypracovaný návrh na zruše- ní DS. Je víc než jisté, že tentokrát to u soudu vyhraje vláda.

Jenže co to přinese Romům? Obávám se, že celkem nic moc. Zrušení DS by pro ně znamenalo jen zničení jediného zrnka z celé- ho pole, posetého rasovou nenávis- tí, diskriminací a rasismem.

A jaký přínos z toho bude mít stát? Myslím, že politické strany sice zásahem proti DS ztratí velký počet voličů, ale stát na tom i tak vydělá. Jednak ušetří miliony korun a hlavně smyje ze sebe před světem punc rasistické země.

Gejza Horváth

O Roma the o rasizmus

O Roma hin adaj pro Čechy savo- re menšinendar nekslabeder. Dikhel pes pre lende, sar pro manuša, so pes lenca nadel nič te kerel, u le Ro- men ničasko pre nisoste na kampil. O Roma hin kikidle tele ki e phuv u ačhel pes the avka, kaj te bi nae- nas o Roma, ta pes nadochuden pro bare politicka thana.

Pal o romane dume pes dochu- del dži andro parlamentos.O politi- ka, the o extremisti, fikeren le Ro- men tel e men, the lenca peske šigi- tinen. The e Bučakeri sera (Dělnická strana) peske kerel pro Roma peskri politicko the existenčno kariera.

E zor le extremistenge barol u o Roma nadžanen, so daratar te kerel. Nadžanen, či adaj dureder te dživel, abo či te džal te dživel andre aver štati. O Roma pes daran u vaš oda imar but fameľi gele andal ada- rig het. Aľe aleha adaj andre čechi- ko o rasizmus nanašľola. E romaňi rasa avela dureder paš o gadže tele- mardži, mardži the murdardži. Imar čirla pes džanel savi idea hin la BSy, furtom džal ča pro Roma. The ko Litvinovos gele o radikala te kerel poradkos le Romenca u phende, kaj vaš oda, hoj o Roma naden smirom le gadžen. Čuče vastenca odoj nege- le, kamenas le Romen Litvinovos- te te kerel imar vigos, kamenas len te marel, te murdarel. Aleha peske kerdžas e Bučakeri sera Litvinovos- te paš o gadže baro nav.

O radikala, sar dikhle hoj o gadže hine oleske rade, ta imar džanas pro Roma andre calo Čechiko. O gadže hine rade, kaj e BS existinel, den la bari pačiv u dikhen pre late sar pre peskri narodno spasitel'ka. But džene andre Čechiko laha simpatizi- nen u našči pes imar doužaren, kana avena o voľbi, kaj te voľinen la Bu- čakeri sera andro parlamentos. Sar pes ada ačhel, ta amenca le Romen- ca hin adaj imar vigos.

Aľe andre Čechiko hin the ajsa Čechi, so la BS nakamen. O ex- tremisti len narado dikhen u phe- nel, kaj oda jon hine e parňi čechi- ko mel. O extremisti aleha kamen te phenel, ko nadžal amenca, ta džal procí amenge. Ta hoj šaj avel the avka, hoj so predživen adadžives paš o extremisti o Roma, ta tajsja šaj predživen oda isto the o gadže.

E popularita la BS barol, hine imar moneki but džene u sar parla- mentno sera bi kerelas bibachtal'ipen na ča le Romenge, aľe the le gadžen- ge. Talam bi nadenas smirom imar aňi le čhinden, talam bi len čhivnas avri the andal o parlamentos. Adaj bi pes imar dživlas bibachtales the avre narodenge. U amen le Romen bi tra- denas adarig het. Andre Čechiko bi dživnas ča parne manuša u e čechi- ko rasa bi avelas čačes ča žuži rasa. Oda hin ča ajsi miri prognoza, vaš oda man feder visarav pale andre re- alita. Paš o Topolánek čujinde o ex- tremisti, kaj šaj sikhaven peskri zor. Nane pes oleske so te čudal'inel, kor- koro o Čunek lenge sikhadžas, so ka- men te kerel le Romenca. Jov sar sta- rostas tradľas le Romen Vset'inostar avri andal o foros. Thodžas len te be- šel andro maľi, andro bura. O gadže has oleske moneki rade u le Čunkos ľikerenas vaš bare manušeske. Andre Čechiko pes lestar ačľas baro popularno manuš, the dochudľas pes dži andro parlamentos. Ačľas pes lestar baro šeralo u the andal o par- lamentos sikhavelas peskri rasisticko zor le Romenge. O gadže has ales- ke moneki rade u le Čunek ľikeren andre bari pačiv. Kajča pašal o Ču- nek avenas polekes avri the o bare džungale kauzi. Leskri zoral'i pozici- ja andro parlamentos polokes našľo- las u sar jov ada čujinelas, ta mukhe- las pes pale andro Roma.

Le štatos molas o extremisticke ataki bare mil'ioni, u mek te bi nae-

nas paš o ataki o šingune, ta talam bi pes o Roma the extremisti murdarde- nas avri. Le Romengro džživipen figi- nelas pro bal u o bare politika čuši- nenas, sar te bi pes nič nakerdžahas. Aľe sar imar oda nahas pre kedva korkorenge le gadženge, ta hoj pes ta na phenel, ta mekča akor phundrade o politika muja. Dine ki o sudos ža- dosca, kaj te zrušinel e BS. Kajča na- ačľas pes avka u o extremisti rado- scatar pijenas, čapkinenas. O extre- misti chudle pale e zor, the kamenas pal'is jon te čhivel tele le miňistros, le Langer. Kajča sar labarde o extre- misti upre le Romen, ta imar nahas peske ista korkore peha. But gadže dine te džanel, kaj lenge oda nane pre kedva, hoj labarde la cikňa čhajora. E politicko garnitura, sar dikhl'as, so pes kerel, ta mekča akor diñas te dža- nel peskra zoratar. Imar kamenas te kerel poradkos le extremistenca, aľe nasig pal oda pekľa tele e opozici- ja la Topolánkoskra vlada. Pal ada e zor il'a andro vast andro parlamen- tos nevo šeralo, o Fischer. Jov diňa te phandel andre le extremisten. E nevi vlada kerel akana poradkos le rasizmoha andre ČR. Kamel te zo- raľarel e troma (zákony), the del pale ki o sudos nevi žadosca, kaj te zru- šinen la BS. Talam imar akana pek- ena tele le extremisten.

No u savi avela oleshtar chasna le Romen? Del pes te phenel, kaj ňi- savi. Sar pekana tele la BS, ta oda avela avka, sar te bi zňičinenas ča jekh jadrocis calona maľatar, kaj hin zašejimen o rasizmus, e diskrimina- cija, the e ňenavisca.

U so alestar avela le štatos? Me mange gondol'inav, kaj o politicka seri našavena but hlasí andro voľ- bi, aľe o štatos avela pre oda lačhes. Ačhela leske andre kasa o bare mil'i- oni u calo svetos dikhela, kaj e Če- chiko vareso kerel le rasizmoha.

Gejza Horváth

Katarína Klamková z IQRS: Sílu k práci mi dává křesťanství

Katarína Klamková (vpravo), Miroslav Zima a Helena Křištofová diskutují na ohnivé debatě o tzv. Šťastkově desatera v Muzeu romské kultury. Foto: pp

Slovence Kataríně Klamkové je téma lidských práv blízké řadu let. V současnosti pracuje jako ředitelka sdružení IQ Roma servis. Ve čtvrtek 4. června se v Muzeu romské kultury (MRK) konalo setkání zástupců nevládek včetně IQRS a části brněnských Romů. Týkalo se takzvaného „desatera pro boj s neplatiči“ starosty Brna-střed Libora Šťastky (ODS).

Jak vnímáte nejnovější Šťastkovu iniciativu?

Pološťastně. Mnoho návrhů zůstává v půli cesty buďto úspěšnými nebo zcela kontraproduktivními podle konkrétního provedení v praxi. To je ta velká neznámá. Obávám se, zda nešlo víc o silácký mediální nástroj než o začátek promyšleného řešení. Zcela neopodstatněným se mi pak jeví zaměření pouze na tzv. „Bronx“. Je prokazatelné, že dlužníci bydlí na území celé městské části Brno-střed.

Zazněly též obavy Romů, aby se nevládky nestaly tzv. prodlouženou rukou radnice Brno-střed proti nim samotným. Z čeho plynou a jak je chcete rozptýlovat?

Žel, pan starosta bez předešlých konzultací uvedl, že součástí strategie bude i užší spolupráce s neziskovkami. Jeho návrh spolupráce v otázce zajišťování uznání dluhu odmítáme, protože odporuje principům sociální práce. Ta spočívá v individuální práci s klienty za účelem prevence nebo řešení vzniklé situace s cílem ji stabilizovat a zmírnit její nepříznivé dopady, a to vždy na dobrovolném principu. Samotné uznání dluhu spadá do kompetencí bytového odboru nebo správy nemovitostí a jako takové nemůže být zajišťováno poskytovateli sociálních služeb! Vítejte však možnost navázat bližší spolupráci se správou nemovitostí kvůli včasnému řešení vzniklé zadluženosti. Sociální pracovníci neziskovek mohou obratem nabídnout asistenci při řešení zadluženosti, komunikaci s bytovým odborem či správou nemovitostí a poradenství těm nájemníkům, kteří o toto projeví sami zájem.

Co by pro tu samou věc mohly udělat noviny Romano hangos?

Větší zaměření a distribuce novin mezi běžnými Romy, občany, tj. neprofesionály, s cílem šířit občanské informovanosti a aktivizace. Napadají mě regionální přílohy, např. jeden list k volné distribuci do rodin aj. Víc včasných praktických,

regionálních informací, pozvánky, diskuse a besedy s čtenáři o potřebách, obavách, zájmech, rozhovory s místními politiky, občanské dotazníky na aktuální témata, stálá sběrná i distribuční místa v terénu atd. Ale netvrdím, že to situaci zásadně ovlivní, a chápu, že není lehké tohle realizovat v praxi.

Na romské demonstraci 3. května část Romů vyjadřovala nespokojenost s činností neziskových organizací, zabývající se Romy, ale i např. s novinami Romano hangos atd. Na rozdíl ode mne jako redaktora máte větší zkušenosti z terénu – jaké výhrady dlouhodobě tito lidé mají a v čem by se podle jejich mínění měla práce neziskovek změnit?

Dlouhodobě, v běžné individuální rovině spolupráce, jsme ročně v kontaktu s asi 1600 klienty. Ti žádné zásadní výhrady nemají, naopak, spíše si organizaci, pracovníky i poskytované služby chválí a vyhledávají je.

Nejen majorita, politici, ale naprosto všichni, včetně Romů, chtějí jednoduchá a rychlá řešení, která je uspokojí. Strach z extremistů, nedostatek práce kvůli krizi, tvrdé postoje samospráv vůči dlužníkům či obava o budoucnost radikalizují skupinové emoce ve prospěch rázných okamžitých řešení. Samozřejmě, že ideálně by mnoho Romů, jejichž situace je velmi složitá až kritická, kteří se navíc cítí bezmocní vůči této situaci, okolí, systému, chtělo úplnou vydatnou pomoc, změnu. Od nás například sto procentní servis s minimem vlastního úsilí, vyřešení krize na počkání, moc přidělit komfortní byt, zprostředkovat velmi dobře placenou práci v blízkosti bydliště, odpustit dluhy a penále, moc okamžitě změnit podmínky systému a chování lidí...

Diskuse o bytech některé účastníky nadzdvihla nejen ze židli. Foto: pp

Je to přirozená touha, avšak větší na již ví, že toto v realitě není možné a cesta z těžkosti je tvrdá a často bolí. Nejsme ani nechceme být zázrační a dokonalí – to by pak teprve ostatní zůstali závislí a bezmocní. Chceme být spíše neviditelní, nenápadní prostředníci. Nebezpečí větších neziskových organizací i aktivnějších sociálních služeb tkví v tom, že mohou jednotlivce, kteří se na ně plně spolehnou, udělat nesvéprávnými a pasivními. Odborně se chtějí spolehnout úřady, politici. Neziskovky a sociální služby jsou fajn, ale mají být jen podpůrným nástrojem, jedním z mnoha. Nikdy nelze opomíjet dotčené lidi, jejich potenciál, možnosti.

Na zmíněné schůzce zástupců nevládek a části brněnských Romů ohledně Šťastkova „desatera“ bylo znát, že potřeba samostatné občanské aktivity, reprezentace obyvatel čtvrti, lokality je žádaná i potřebná. Snad i reálná. I zde však musí panovat demokracie, čili měli by zde být v zastoupení i místní obyvatelé – Neromové.

Máte tvrdou práci, jste tak říkajíc pod palbou z protichůdných stran. Je léto – kde a jak budete čerpat energii do dalších zápasů?

Mnohem horší musí být například sice klidná práce, ale nucená servilita. Nebo falešnost, nuda, nesmyslnost, obrovský kolos...

Moje práce navíc není zas tak strašně složitá, protože všechny specializované a odborné věci za mě dělají kolegové a nebo mi v nich významně pomáhají. Takže se mám v íkvěčku o koho opřít lidsky i odborně, a to je pak vše spíše výzva než zátěž. Ja mám navíc, i když někdy mi to taky leze na nervy, velmi ráda, když jsou lidé přímí, i ostře. Víte lépe a jasně na čem jste, navíc v hádkách a protichůdných názorech je též potenciál k různým, tvořivým argumentům, a tak často k novým postojům, informacím, možnostem.

Energii čerpám nejvíce z křesťanské víry. Když se cítím napojená na Boha, jsem zakotvená, vnitřně vyrovnanější, silnější, když se odpojím, respektive průběžně odpojuji – stává se mi to často – tak ji i sebe ztrácím. Takže se pak musím zpátky „napojit“. Ale jinak osobně miluju a též potřebuju odpočinek a volno, v srpnu se chystám na okružní jízdu do USA a za sestrou, která je na stáži ve Washingtonu v Holocaust Memorial Museum.

Ptal se Pavel Pečínka

O korunku Miss Roma Praha 2009...

Foto: Aleš Vachovský, Romea

Dokončení ze str. 1

Akci moderovali moderátor České televize Richard Samko a Diana Kobzanová. O hudební vystoupení se postaral 4TET Jiřího Korna a romská kapela Terne čhave.

(www.idnes.cz)

Znáte sdružení Alerta – regionální asociaci pro sociální rozvoj Janova?

LITVÍNŮV – Alerta je regionální sdružení, které v lednu 2009 založila skupina lidí z Litvínovska a Mostecka, a to kvůli situaci v Janově. Právě v této lokalitě došlo za přispění úřadů a realitních kanceláří k sestěhování většího množství nových, často problémových obyvatel. Mnozí lidé z Janova oprávněně vyjadřují s takovým stavem nespokojenost. Na problém místních lidí se rozhodla parazitovat Dělnická strana (DS). Její příznivci, zčásti fotbaloví chuligáni a delikventi s ne zrovna čistým trestním rejstříkem, přijeli několikrát do Litvínova.

Členové a členky sdružení Alerta se rozhodli, že nechtějí nečinně přihlížet, nýbrž se jim chtějí postavit a spolu s ostatními se pokusit řešit problémy tak, aby lidé z Janova (ale i jiných lokalit) mohli žít bez strachu z asociálů i neonacistického hnutí.

Kontakt: alerta@safe-mail.net, <http://alerta.s.cz>

(red)

Snobismus či nepochopení?

Tento fejton rozhodně nechce být provokací. Mary Thompson-Jones, takto chargé d'Affaires amerického velvyslanectví u nás, mne (stejně jako mnoho dalších) pozvala k recepci, která měla slavnostním způsobem oceňovat přístupy lidí, kteří se za Židy a Romy starají o nápravu křivd na nich spáchaných. Skvělý nápad nepostrádající racionální úvahu: svět musí vědět za čím Američané stojí, o co usilují.

Neváhal jsem ani vteřinu a na recepci se dostavil. Musel jsem vykonat náročnou a dlouhou cestu vlastním autem tam a v nočních hodinách zpět, protože jsem byl zrovna účasten při jiné záležitosti daleko od domova. Chtěl jsem svojí přítomností dát najevo, že jsem v tomto punktu s Američany za jedno. Jak naivní!

Počasí nepřálo. Tyhle akce se konají na americké ambasádě v přílehlé zahradě a v nepřízni počasí jsou postaveny stany.

Nyní se pod nimi u bufetů tísnilo přinejmenším 200 hostů a docela dobře se bavili při dobrém jídle a pití. Češtinu moc slyšet nebylo. V duchu jsem se ptal, co mají tihle lidé společného s uctěním památky Židů, o Romech ani nemluvě.

Oceňoval jsem snahu amerických zástupců, že podporují program nápravy křivd a že to tímto způsobem dávají najevo i svým známým a spolupracovníkům, kteří tu pracují, a zvou je ke společnému vnímání a připomínce těchto událostí. Židů jsem identifikoval dosti, Romové tu byli tři. Potud vše v pořádku.

Po krátkém úvodním a oficiálním přivítání hostitelkou dostal slovo zástupce Židovské obce. Mluvil anglicky „zpatra“, dosti pomalu, takže i já jsem mu rozuměl.

Mluvil o hrůzách koncentračních táborů, o pomoci Ameriky, která Židům dopřála azylu v době války, mluvil o spisovatelích, kte-

ří se této otázce věnovali. Ani slovo o Romech!

Nemyslím si, že by byl úmysl v tom, záměrně zamlčet stejný osud Romů se Židy, ten člověk prostě zapomněl, protože byl plný bolestného vzpomínání na své blízké.

Takové věci by se stávat ovšem neměly. Buď neměly být proslovy vůbec nebo měl být vytvořen prostor i pro zástupce dalších postižených, tedy Romů, pokud by nebyla dohoda v tom, že někdo nezúčastněný vyličí situaci dle faktů a pravděpodobně i lépe a objektivněji.

Napadla mne provokativní myšlenka, která mne vždy napadá, když se někde napájím a chutnám vybrané lahůdky. Co kdyby se tu namísto těch pánů v černých oblecích a dámách v modelech z poslední doby objevili ti, na jejichž počest se tyhle podivné rauty konají?

Naprosto nemyslitelné, což?

Karel Oswald

Děti z Dromu u ombudsmana

BRNO – „Svět kolem nás“, tak nazvali výstavu fotografií samotní tvůrci – návštěvníci Nizkoprahového zařízení pro děti a mládež romského střediska Drom. Jedná se o fotografie, které vznikly loni a zobrazují realitu všedního dne, jak ji vidí děti žijící převážně v sociálně vyloučené lokalitě.

Fotografie jsou k vidění od 1. července 2009 do 21. srpna 2009, každý všední den v 8–16 hod. v předšálí konferenční místnosti, v budově Veřejného ochránce práv.

Snímky vznikly loni v březnu, kdy lektorka fotografické dílny pravidelně vyrážela s klienty do ulic, převážně v okolí Bratislavské. Následovala vernisáž v brněnském klubu Alterna. Zde byly také fotografie vystaveny a shlédlo je několik stovek mladých studentů.

„Šlo nám o to, aby fotografie viděli nejen rodiče dětí, ale hlavně široká veřejnost, proto jsme se rozhodli, že bude výstava putovat po veřejnosti dostupných místech. Nyní bude nainstalována u ombudsmana a od září budou fotografie viset v prostorách Moravské zemské knihovny“, uvedla Klára Šalléová.

Fotografická dílna vznikla při sdružení Drom. Zařízení nabízí na pozadí volnočasových a motivačních aktivit sociální služby dětem

a mládeži ohroženým sociálním vyloučením. Fotoграфování patří spolu s tancem a fotbalem mezi nejoblíbenější volnočasové aktivity.

Úspěšně dopadlo přihlášení vybraných fotografií do dvou soutě-

ží: Menšiny mezi námi, vyhlášené sdružením Romea a Miripen, vyhlášené týdeníkem Respekt.

Alžběta Podšubková

Lektorka fotografické dílny NZDM Drom (www.drom.cz)

Foto: Drom

Usnesení vlády k Letům a Hodonínu

PRAHA – Vláda Mirka Topolánka ještě před svým odstoupením dne 4. května přijala toto Usnesení, z něhož v krátkosti uvádíme:

Ministr školství zajistí do 30. června 2009 nabytí areálu rekreačního střediska Žalov v Hodoníně u Kunštátu.

Bude zabezpečovat v návrzích státního rozpočtu na rok 2010 finanční prostředky na činnost Mezinárodního centra v Žalově.

Ministr financí zvýší rozpočtovou kapitolu ministerstva školství o částku 27,5 mil. Kč potřebných pro výkup areálu v Žalově a zahájení realizace projektu Mezinárodního vzdělávacího a konferenčního centra, podobně částku 21,5 mil. Kč na realizaci úpravy pietního místa v Letech u Písku.

V roce 2010 v návrhu rozpočtu kapitoly ministerstva školství zo-

hlední částku 71 mil. Kč na výstavbu střediska v Žalově.

Ministr kultury doplní zřizovací listinu Památníku Lidice tak, aby jeho posláním byla péče o uchování trvalé památky na utrpení Romů v bývalém cikánském táboře v Letech u Písku včetně úpravy pietního místa.

Taktéž doplní zřizovací listinu Muzea romské kultury tak, aby jeho posláním byla péče o uchování trvalé vzpomínky na utrpení Romů v cikánském táboře Hodonín u Kunštátu.

Bude zabezpečovat v návrzích státního rozpočtu na rok 2010 finanční prostředky na pravidelnou péči a úpravy pietního místa v Letech u Písku

Vláda k těmto krokům přistoupila z důvodů veřejného zájmu, uvádí se v Usnesení. (kh)

Řápková s exekucemi v Chomutově pohořela

ÚSTÍ NAD LABEM – Primátorka Chomutova Ivana Řápková prohrála. Rozhodl o tom Krajský soud v Ústí nad Labem: Exekutor nesmí zabavit sociální dávky okamžitě po jejich vyplacení na úřadě. To byla podstata sporu mezi primátorkou, která si najala exekutorskou firmu pro vymáhání dlužných částek za nájem od místních neplatičů, také Romů. Někteří z postižených podali žalobu k soudu. Exekutor bude muset zabavenou částku vrátit.

Chomutovský magistrát s rozhodnutím soudu nesouhlasí, bylo řečeno ústy primátorky, avšak respektuje jej. Přestože rozhodnutí soudu není ještě pravomocné, znamená porážku primátorky a ukazuje na pochybenost jejího programu práce se sociálně slabými občany jejího města. (kh)

ze světa

KANADA – Růst uprchlických žádostí je pro kanadskou vládu znepokojivý, zatím však zavedením víz pro ČR nehrozí. Uvedl to kanadský premiér Stephen Harper. Přestože většina žadatelů jsou Romové, imigrační program vlády netřídí žadatele podle etnik.

OSVĚTIM – Brněnská rodačka Dina Gottlieb, dnes žijící v USA, žádá navrácení svých obrazů – akvarelů Romů, které malovala na příkaz Josefa Mengeleho, přezdívaného vězni „Anděl smrti“ v Osvětimi v roce 1943, kde byla vězněna jako židovka. Sedm portrétů se zachovalo a muzeum v Osvětimi je zakoupilo od bývalých vězňů.

BELFAST – Více než stovka Romů z Rumunska se stala terčem útoku extremistů, kteří zaútočili na domy, kde bydleli. Romové našli útočiště v místním kostele, o což se postaral farář. Úřady je pak přestěhovaly do vhodnějších prostor. Útok odsoudil i premiér Martin McGuines.

PAŘÍŽ – Rada Evropy (RE) ostře kritizovala Bosnu a Hercegovinu za zacházení s Romy, ale i s dalšími menšinami včetně Čechů a Slováků. „Mnozí Romové se dále střetávají s těžkostmi v oblasti vzdělání, zaměstnání, přístupu k bydlení i přístupu ke zdravotní péči. Jejich možnosti podílet se na rozhodovacím procesu jsou omezené,“ uvádí RE.

BRATISLAVA – Pred vedeckou radou Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave sa začiatkom júna habilitoval na docenta v odbore sociálna práca PhDr. Tibor Loran, PhD., vysokoškolský učiteľ tejto vysokej školy. Loran je autorom štyroch vedeckých monografií o sociálno-edukačných problematikách Rómov.

KOŠICE – Od 1. júla budú redaktori Rómskeho mediálneho centra (MECEM) zabezpečovať aj rómske vysielanie v Slovenskom rozhlas. „Bolo to náročné rozhodnutie, pretože redakcia okrem internetového spravodajstva na stránke www.rpa.sk má aj publicistický portál www.romovia.sk a zabezpečuje výrobu dvojtyždenníka So vakeres? pre STV,“ uviedla šéfredaktorka centra Jarmila Vaňová.

BRATISLAVA – Mečiarovo ĽS-HZDS štartuje boj o voľičov pred budúcoročnými parlamentnými voľbami. Podpredseda ĽS-HZDS Jozef Habánik predstavoval priority strany v školstve. ĽS-HZDS chce pre rómske deti vytvárať internátne školy, pravidlá pre vysoké školy plánuje stanoviť v úplne novom zákone o vysokých školách.

ŽEHRA – Trestné oznámenie na troch členov volebnej komisie vrátane predsedu podal exstarosta Žehry (okres Spišská Nová Ves) Marián Mižigár (NEKA). Dôvodom je podľa jeho slov ovplyvňovanie voľičov zo strany volebnej komisie a nesprávne spočítanie hlasov. „Niektorí Rómovia boli pred voľbami označení žltými mašličkami, a to bol signál, aby hlasovali pri voľbe starostu za kandidáta s číslom 1. Tým bol novozvolený starosta Ivan Mižigár (SDKÚ-DS),“ uviedol M. Mižigár.

BRATISLAVA – Splnomocnenkyňa vlády pre rómske komunity Anina Botošová odstúpila 10. 6. zo svojej funkcie. Ako uviedla, nesúhlasí s politikou vicepremiéra Dušana Čaploviča vo vzťahu k riešeniu rómskej problematiky. Abdikácia prišla deň po tom, ako ju Únia Rómov Slovenska požiadala, aby z funkcie odstúpila za pridelenie grantov združeniu Kaleidoskop.

BRATISLAVA – Odchod Aniny Botošovej z funkcie vládnej splnomocnenkyne pre Rómov má ďalšiu možnosť efektívne a systematicky riešiť rómsku problematiku na Slovensku. Od roku 2007, keď nastúpila do úradu, naplnila mnohé očakávané zmeny, tvrdí v otvorenom proteste proti odchodu Botošovej košický mestský poslanec, Róm Tibor Horváth.

BRATISLAVA – Splnomocnenkyňa vlády SR pre rómske komunity Anina Botošová vrátila cenu, ktorú úrad splnomocnenkyne udelil in memoriam jej otcovi v decembri 2008.

STARÁ ĽUBOVŇA – Kuriózný prípad sa stal začiatkom júna v Podsadku. Slovensko obletela správa, že pri domácom pôrode Rómky asistoval policajt. Policajná hliadka pritom mierila do osady kvôli ohlásenému napádaniu vodiča sanitky miestnymi obyvateľmi. Ten zo strachu o svoj život musel z Podsadku utekať. Pritom Rómkou, ktorá začala rodiť, chcel len odviezť do nemocnice.

ŠTRASBURG – Komisár Rady Európy (RE) pre ľudské práva Thomas Hammarberg vyzval Taliansko, aby chránilo Sintov a Rómov a intenzívnejšie postupovalo proti prejavom xenofóbie v krajine. Medzi jeho odporúčaniami sa objavilo napríklad prijatie väčšieho počtu prisťahovalcov etnických minorít do policajného zboru.

BRATISLAVA – Rómskej menšine chýba práca. Problémom je dochádzka rómskych detí do škôl, ich hygienické návyky a najmä neochota vládnych zástupcov s menšinou komunikovať. Vyplýva to z terénneho prieskumu, do ktorého sa zapojilo vyše tisíc Rómov. O jeho záveroch informovali zástupcovia Únie Rómov Slovenska.

ČIERNY BALOG – Detské rómske divadielko Čarovné husle z Čierneho Balogu v okrese Brezno pripravuje premiéru rómskej rozprávky pod názvom Čarovné husle. Názov rozprávky nesie aj názov rómskeho divadielka, ktoré má za sebou už niekoľko predstavení.

(www.mecem.sk, www.rnl.sk, pp, kh)

Muzeum romské kultury

Bratislavská 67, 602 00 Brno, tel.: 545 571 798, 545 581 206,
fax: 545 214 418, gsm: 608 972 782
e-mail: media@rommuz.cz, www.rommuz.cz
MHD: tram. 2, 4, 9, zast. Tkalcovská, tram. 3, 5, 11, zast. Dětská nemocnice

MUZEUM ROMSKÉ KULTURY

Program na červenec 2009

5. 7. a 2. 8. neděle

Vstup do všech výstavních prostor ZDARMA.

Stálá expozice:

Příběh Romů (Etapa 1939–2005) – Na historické ose prezentuje hmotnou i duchovní kulturu Romů.

Výstavy:

Žít! • výstava potrvá do 13. 9. 2009.

Ceija Stojka začala malovat v roce 1989, když jí bylo 56 let. Tato její výstava soustřeďuje především díla reflektující hrůzy prožité války. Obrazy promlouvají přímočarým obsahem a nesmírnou naléhavostí. Nelze však pominout, že jsou projevem velkého výtvar-

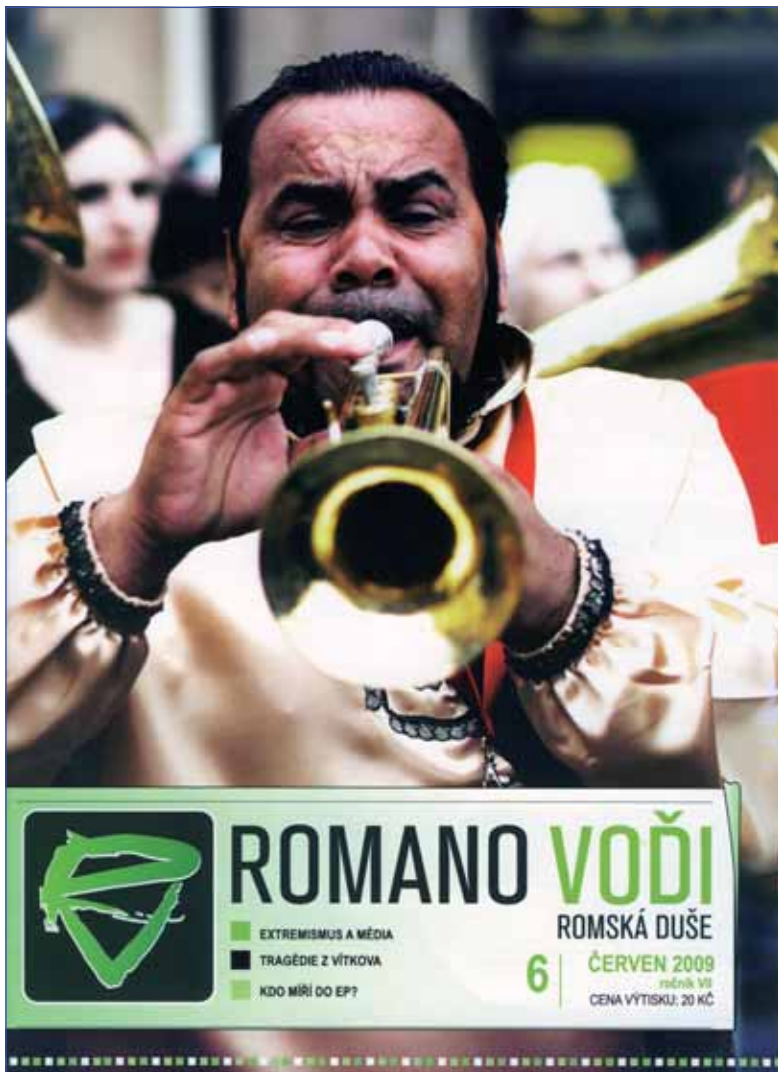
ného talentu, který autorku vyjímá ze škatulky insitního umění či tvorby etnické minority.

Každý máme jinou barvu • zahájení 11. 6. v 16⁰⁰

Výstava kreseb a maleb romských žáků z 1. základní školy v Jarovnicích. Děti, které pocházejí z největší slovenské romské osady u Jarovnice na východě Slovenska (okr. Sabinov), zobrazují v hodinách výtvarné výchovy pestrý svět plný fantazie, barev a života. Jejich díla vznikla díky výjimečnému přístupu učitele Jána Sajka, který působí na škole již více než dvacet let. Ze starší tvorby žáků bylo uspořádáno velké množství výstav doma i v zahraničí, jejich autoři získali bezpočet ocenění na mezinárodních soutěžích.

Otevírací doba • po zavřeno • út–pá 10–18, poslední vstup 17¹⁵ • so zavřeno • ne 10–17, poslední vstup 16¹⁵

Vydávání Romano hangos podporuje Ministerstvo kultury ČR

Pietní shromáždění v Hodoníně u Kunštátu

Koná se **23. srpna 2009** k uctění holocaustu Romů v místech bývalého protektorátního, tzv. cikánského tábora v Hodoníně u Kunštátu a v Černovicích u Kunštátu. Doprava autobusem je zajištěna tam i zpět zdarma.

Odjezd z Brna od budovy Muzea romské kultury, sraz v 9⁰⁰ hodin, zahájení na násvi v Hodoníně u Kunštátu v 11⁰⁰ hodin, návrat do Brna do 15⁰⁰ hodin.

Zájemci o místo v autobuse se musí nahlásit do 20. srpna 2009.

KNIHY NA PRODEJ

Ilona Ferková: ČORDE ČHAVE / UKRADENÉ DĚTI

Dvojjazyčná romsko-česká brožovaná kniha. Vyprávění ženy milující romský jazyk. S předmluvou Mileny Hübschmannové, jež autorce pomohla začít psát. Cena 35,– Kč + poštovné

Ladislav Herák-Arpy: ZA MŘÍŽEMI

(pravdivá zpráva o intrikách a násilí za zdmi věznic)

Zpověď člověka uvězněného ve valdické věznici plná zdrcujících zážitků. Cena 25,– Kč + poštovné

Srdečně vás zveme na

III. celorepublikový romský fotbalový turnaj

O pohár města Plzně

Dne 18. července od 9:00 hodin na hřišti 33. ZŠ (Terezie Brzkové 31, Plzeň)

Koná se za podpory města Plzně a Krajského úřadu Plzeňského kraje. Čestný výkop provede Petra Kavcovská a Dagmar Terelmešová.

Pořádá: Sdružení Romů a národnostních menšin Plzeňského kraje.

Startovné: 100 Kč/osobu; nutno uhradit na č. účtu: 2200023935/2010

Občerstvení: Pro soutěžící mužstva (15 členů) bude poskytnuto zdarma

Věk hráčů: od 15 let výše

Zábava: Turnaj bude zakončen slavnostním předáním cen, pohárů a diplomů v Sokolovně Bolevec, Ledecká 19, od 20⁰⁰ hod.

Ubytování: Možno zajistit levné ubytování od pátku 17. července do neděle 19. července 2009 Společenským večerem od 20⁰⁰ do 04⁰⁰ (při předávání cen) bude provázet hudební skupina KROKA

Na vaši účast se těší:

Ivan Koky – místopředseda SRNM PK,
Roman Tišer – člen výboru
a **Štefan Tišer** – předseda a výkonný ředitel SRNM PK, o. s.

Kontakt:

Roman Tišer – tiser.roman@seznam.cz,
tel.: 737 002 555
Ivan Koky – ivankoky@seznam.cz,
tel.: 774 700 637

Za potvrzení vaší účasti na e-mailovou adresu: sr-nmpk@volny.cz nebo na tel.: 774 001 085 vám předem děkujeme.

MOTTO: Vzdát se je horší než být poslední!

PŘEDPLATNÉ ROMANO HANGOS

Příjmení a jméno:	Ulice, číslo domu:
PSC, místo:	Datum narození:
E-mail:	Telefon:
Název a sídlo peněžního ústavu:	Číslo účtu:
Název organizace:	Adresa:
ICO:	DÍČ:
Počet objednaných výtisků:	Od čísla:
Způsob platby: ☐ hotově ☐ bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol:	
☐ složenkou ☐ bankovním převodem na fakturu	

Vyplněný formulář zašlete na adresu: Romano hangos, Bratislavská 65a, 602 00 Brno.
Komerční banka Brno-město; číslo účtu: 27-488570217/0100. Cena předplatného na rok 2009 činí 240 Kč.

ROTA
radio
romské rádio
nejen pro romy

Rádio Rota, Španělská 6, 120 00, Praha 2,
Tel./fax: +420 / 222 987 677, 222 944 393
www.radorota.cz; e-mail: iveta.demeterova@radorota.cz

Adresa redakce Romano hangos a Společenství Romů na Moravě

Bratislavská 65a, Brno 602 00
tel.: 545 246 673 www.srnm.cz
číslo účtu: 27-488570217/0100

Romano hangos / Romský hlas. Vychází s podporou Ministerstva kultury České republiky. Vydává Společenství Romů na Moravě. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod č. E 8154. Šéfredaktor: Pavel Pečinka. Redakce: Karel Holomek, Gejza Horváth, Ondřej Giňa. Sazba: Radim Šašinka. Externí spolupráce: Dana Teinitzer-Šarkőziová, Brno; Kateřina Danyiová, Praha; Jakub Krčík, Praha. Elektronická verze: www.srnm.cz/cz/romanohangos.htm. Redakční rada: Jan Horváth – obč. sdružení Studénka; Jiřina Somsiová – předsedkyně obč. sdružení, Olomouc; Jana Horváthová – ředitelka Muzea romské kultury, Brno; Jiřina Šiklová, socioložka, Vlado Oláh, Praha; Kumar Vishwanathan, Ostrava; Hynek Zíma, Brno. Adresa redakce: Bratislavská 65a, 602 00 Brno, tel.: 545 246 673, e-mail: rhangos@volny.cz. IČO vydavatele: 44015178. Bankovní spojení: Komerční banka Brno-město, číslo účtu: 27-488570217/0100. Tiskne: ADATISK, spol. s r. o., Kolonka 303, 679 04 Adamov. Rozšiřuje: Kongrestakt Brno.